

Täysistunto

Torstai 8.12.2022 klo 15.59—20.08

2.5. Suullinen kysymys sähköntuotannon lisäämisestä (Johanna Ojala-Niemelä sd)

Suullinen kysymys SKT 208/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ojala-Niemelä.

Keskustelu

16.24 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa herra puhemies! Tulen itse tuolta arktiselta alueelta, jossa on jo kolme kylmää talvikuukautta takana ja yhtä monta vielä edessä, ja nyt sähkölaskut vievät kohtuuttoman suuren osan tavallisen kansalaisen lompakosta ja tekevät siihen suuren loven. Ei ole oikein, että perheet joutuvat miettimään ruoan, lääkkeiden tai lastenvaateitten ostamisen johdosta, ostaako sähköä arjen tarpeisiin.

Kysynkin ministeri Lintilältä: miten valtio voi omalta osaltaan edistää sitä sähköntuotannon lisäämistä Suomessa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ja sillä tavoin auttaa ratkomaan tätä käsillä olevaa energiakriisiä?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.25 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuo kansalaisten huoli on kyllä varmasti meidän kaikkien huoli. Kyllä tämä hintataso tulee olemaan täysin poikkeuksellisen korkea — täysin poikkeuksellisen korkea — ja siitä joutu-
tuun tehdään niitä toimia, joita tässä on tullut keskustelun aikana.

Mitä me voidaan tehdä? Tietysti tärkein ja hienoin asia, mitä kansalaiset tällä hetkellä jo tekevät, on sähkön säästäminen. Marraskuun säästö määrä oli noin 10 prosenttia pienempi, ja myös yritysten säästöt ovat siinä. Eli tämä keskimääräinen vähennys, 10 prosenttia viime vuodesta, on äärettömän hyvä. Se on nopein tapa. Sillä voidaan vaikuttaa sähkön hintaan ja saatavuuteen eli varmistaa saanti. Tärkein asia sille, että me pystyttäisiin tekemään uusia investointeja, on energiapuolen ennustettavuus. Energiapuolen investoinnit ovat aina satojen miljoonien isoja investointeja, ja pitää olla kyllä sitten hyvin vahva poliittinen sitoutuminen siihen ennustettavuuteen [Puhemies: Aika!] ja vakauteen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

16.26 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lintilä puhui tässä juuri sähkön säästämisestä astetta alemmas. Kävin juuri yhden suuren suomalaisen sähköverkkoyhtiön ohjaamossa, ja siellä kovasti aika huolestunein ilmein nyt mietitään listoja Energiavirastolle siitä, mitä alueita katkaistaan sähköistä irti missäkin järjestyksessä. Ih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

mettelivät siellä, miksi tämä tehdään näin, kun meillä on sadoissatuhansissa käyttöpaikoissa, sähkölämmitteisissä taloissa, etäohjattavat releet, jotka hyvin pienillä muutoksilla voitaisiin toteuttaa niin, että suoraan verkkoyhtiön ohjauksella sähkölämmitykset voidaan muutamaksi tunniksi keskeyttää silloin kun tulee tehopula. Tätä ei juurikaan edes huomaisi talossa, verrattuna siihen, että me ajetaan parin tunnin sähkökatko alueelle, mistä tulee kaikkien arvioiden mukaan valtavat kustannukset, ja se on aika tuntematon tie. Mitä te olette, ministeri Lintilä, tehnyt tänä syksynä, jotta tehtäisiin tämä ihmisten kannalta helpompi keino [Puhemies: Aika!] eikä tätä kaikista vaikeinta ja kalleinta keinoa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.27 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meille ja keskeisille toimijoille, joita käytännössä Suomessa ovat Fingrid ja energiatoimitajat, releet on ihan tuttu aihe, [Kai Mykkänen: Hyvä!] ja tuossa käyttömäärässä tähän nopeaan tilanteeseen ei pystytä reagoimaan. [Kai Mykkänen: Ei enää!] Ehkä tässä on tullut vähän sellainen kuva, että yhtäkkiä tulee sähkökatko ja kaikki on pimeänä. Meillä on hyvin selkeä järjestelmä. Me ollaan nimittäin koko ajan oltu — vuodesta 2016 ainakin, taitaa olla jo vuodesta 12 — siinä tilanteessa, että meidän maksimikulutus ja tuotto ovat reilusti erillään toisistaan, eli tämä ei ole mikään uusi tilanne. Meillä on kolmiportainen järjestelmä siinä. Siinä vaiheessa kun Fingrid havaitsee ensimmäiset havainnot, että sähkö voi loppua, mikä tapahtuu vuorokautta aikaisemmin, tulee ennakkovaroitus, sen jälkeen tulee seuraavassa vaiheessa varoitus, ja sitten jakeluyhtiö ottaa yhteyden, että nyt alueella tulee näille alueille sähkökatko, onko se sitten tunnin tai kahden. Mutta se ei tule tapahtumaan yllättäen vaan informoituna.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vallin.

16.29 Veikko Vallin ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tänään täällä myöhemmin lakiesitys, joka uhkaa nostaa liikenteessä käytettävien polttoaineiden hintoja pitkälle tulevaisuuteen. Kyseessä on siis laki, joka velvoittaa sekoittamaan tavalliseen polttoaineeseen kalliimpaa biopolttoainetta. Jos laki astuu voimaan, niin tätä jakeluvelvoitetta kiristetään ja polttoaineiden hintoja korotetaan vuosi vuodelta 2024—2030. Tällä tulisi olemaan merkittäviä vaikutuksia kuluttajiin, kotitalouksiin, kuljetusalan yrityksiin ja koko kansantalouteen. Ne vaikutukset olisivat negatiivisia.

Liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnitti huomiota lisääntyvään liikenneköyhyys. Polttoaineiden hintojen korotukset osuvat kipeimmin alimman tuloluokan kotitalouksiin, joissa polttoainekustannukset muodostavat suuren osan kokonaiskulutuksesta. Kysyn: ymmärrätekö te hallituksessa, että kallis ja kallistuva polttoaine johtaa liikenneköyhyys? [Sanna Antikainen: Hyvä kysymys, vaan eivät näytä ymmärtävän!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.30 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edelleen tähän jakeluvelvoitteeseen: Me tiedetään, että venäläisen dieselin tuonti loppui tässä kuussa. Se tulee todennäköisesti nostamaan dieselin hintoja läpi Euroopan. Me jo aiemmin oltiin tilanteessa, että keskitisleidien, joista diesel tehdään, hinta nousi. Me näh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

dään kaikki se noilla tauluilla tuolla, kun katsotaan, että dieselin hinta on korkeampi kuin ysivitosen hinta. On täysin mahdollista, että tuossa tilanteessa biopolttoaineitten tuottaminen tulee olemaan täysin kilpailukykyistä verrattuna nykyiseen tilanteeseen. Ja edelleen haen kyllä sitä, että ennemmin kotimaista uusiutuvaa kuin venäläistä fossiilia. [Perussuomalaisen ryhmästä: Sitä ei kysytty!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Grahn-Laasonen.

16.31 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lintilä, vaikuttaa ja on syntynyt semmoinen vaikutelma, että johtamanne työ- ja elinkeinoministeriö miettii kyllä, miten sähkö saataisiin riittämään, eli tehon riittävyyttä, mutta ei riittävästi toimi keinoin, kuten Mykkänen esitti innovatiivisia ratkaisuja, joilla voitaisiin ongelmatilanteita ehkäistä, eikä varsinkaan mieti ihmisten näkökulmaa, siis sähkön hintoja. Tosiasia ja tilannehan on, että ihmiset eivät tule tänä talvena selviämään omista sähkölaskuistaan. [Välihuutoja vasemmalta] Määräaikaiset sähkösopimukset päättyvät, ja uudet hinnat yllättävät pienituloiset ihmiset, eläkeläiset ja yksinasujat. Omakotitaloissa varsinkin eletään tosi kovia aikoja, ja lapsiperheissä, joiden arjessa näkyvät myöskin ruoan kallistuminen ja asuntolainojen nousevat korot.

Kokoomus on toistuvasti tuonut esiin ehdotuksia, siis monia ehdotuksia, mitä voidaan tehdä nopealla aikataululla — hintakatto on yksi näistä ehdotuksista ja erilaiset kulutusjoustot — mutta sitten tuonut myös esiin, että kun tämä ongelma ei ole poistumassa, miten voitaisiin nopeasti nopeuttaa luvitusta, indikoida yhtiöille, että ydinvoiman rakentaminen kannattaa tässä maassa, [Puhemies: Kysymys?] ja uudistaa ydinenergialakia, niin että mahdollistetaan pienydinvoima nopeammin kuin 2028. Ministeri Lintilä, mitä te tekisitte nyt tämän ongelman ratkaisemiseksi? [Välihuuto vasemmalta]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.32 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja edellisenä ministerinä kyllä varmasti tietää, että kyllä se kansan viesti tulee sinne ministerille asti ja ministeriön valmisteleville virkamiehille. Eli pidän aikamoisena vähätelynä, kun sanotte, että me emme tiedä, mitä kansassa tapahtuu. [Välihuutoja] Kyllä me tiedetään erittäin hyvin, ja ihan yhtä kipeästi se koskee. [Hälinää]

Puhemies Matti Vanhanen: Anteeksi, ministeri. — Yksi puhuu kerrallaan tässä salissa. — Ministeri Lintilä.

Otamme mielellämme erilaisia malleja, joilla pystytään tuotantoa lisäämään, mutta uskon kyllä omaan virkamieskuntaani, jotka ovat huippuammattilaisia, että he käyvät läpi kaikki mahdolliset... Ja sitten haluan samalla kiittää teollisuutta ja energiateollisuutta siitä, että he ovat erittäin yhteistyöhakuisesti hakeneet tällä hetkellä esimerkiksi joustokohteita. Mikäli tulee tilanne, että jouduttaisiin lähtemään rajoittamaan sähkönsaantia, niin meillä on olemassa listaus yhtiöistä, jotka ovat ilmoittaneet, että he voivat ajaa silloin omaa tuotantoaan alaspäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

16.33 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väite siitä, että Suomessa on Euroopan halvinta energiaa, ei pidä paikkaansa. Yritykseni Puolassa voi ostaa hieman alle 700 zlotylla megawatin energiaa. Ystäväni Puolassa voivat ostaa 2 000 kilowattituntia neljä kertaa halvemmalla kuin Suomessa. Ministeri Lintilä, tämä on hintakatto, se osuu sekä yrityksiin että kansalaisiin. Lisäksi, jos lapsiperheessä on kolme lasta tai enemmän, silloin puolalainen perhe voi ostaa tätä hintakattoon kuuluvaa energiaa 2 600 kilowattituntia. [Välihuutoja] Tämä on merkittävästi halvempaa kuin Suomessa, kuten jokainen kotikatsomossa tietää.

Miksi, ministeri Lintilä, ette lähde toteuttamaan Puolan kaltaista hintakattoa? Tulen tästä tekemään huomenaamulla esityksen ja toivon, että mahdollisimman moni kansanedustaja sen allekirjoittaa. Tämä on sidottu siihen, että paikalliset energiayhtiöt Puolassa voivat tätä hintakattoa hyödyntää, ja sitten se sovelletaan myös kaikkiin kansalaisiin. [Puhemies: Aika!] Miksi suomalaiset ovat erilaisessa asemassa kuin samoilla sisämarkkinoilla toimivat [Puhemies koputtaa] puolalaiset?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.35 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin nyt korjaan yhden asian. Tässä salissa ei ole kukaan sanonut, että Suomessa on Euroopan halvin energia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri te sanoitte! — Naurua — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Keskimääräistä halvempi on eri asia.

Hintakatto on, kuten sanoin, hyvin haasteellinen esimerkiksi siinä, että koska me olemme siirtojen varassa, me joutuisimme todennäköisesti sähkökatkoihin, koska me emme saisi tarpeeksi sähköä Suomeen. Toisaalta polttoaineissa esimerkiksi Unkari käytti hintakattoa, kunnes he havaitsivat, että he eivät saa polttoainetta, ja luopuivat hintakatosta.

Tämä on varmasti aihe, joka on miellyttävää sanoa ulos niin, että ”laitetaan tuohon raja ja valtio maksaa kaikki sen yli menevät”, mutta koko ajan pitää muistaa se, että se on sitten valtio, joka sinne vähittäiskaupassa kompensoi, jos me pakotetaan toiminta miinusmerkkiseksi. [Välihuutoja eduskunnasta]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

16.36 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sähkön hinta ja polttoaineiden hinta huimaa. Kesän huipuista polttoaineen hinnat ovat hivenen laskeneet, mutta dieselin hintaa uhkaa raju nousu nyt talvella. Venäjän öljyntuontikielto joulukuussa ja dieselin tuontikielto helmikuussa tulevat näkymään hinnoissa. Dieseliä tarvitsee etenkin raskas liikenne, 90 000 rekkaa. Nyt tarvitaan, arvoisa ministeri, se ammattidiesel. Kysyn: koska se tulee?

750 000 henkilöautoa kulkee dieselillä. Te, ministeri Lintilä, totesitte Suomenmaassa 1. marraskuuta: ”Dieselverolle ei ole perusteita, koska diesel on kalliimpaa kuin bensa — ensimmäisiä asioita seuraavan hallituksen pöydässä”. Kysyn, ministeri Lintilä: Minkä takia vasta seuraavan hallituksen pitää hoitaa tämä asia, kun sille ei enää tänään ole perusteita? Miksi te ette hoida tätä?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

16.37 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verotukseen liittyvät energiakysymykset kuuluvat vastuulleni, ja kysytte kahta eri kokonaisuutta.

Ensinnäkin ammattidiesel, jossa kuvailitte aivan oikein tavaroiden ja ihmisten liikkumisen paikasta toiseen tässä maassa. Kustannukset ovat pitkien välimatkojen Suomessa kohonneet merkittävästi, ja siksi on perusteltua, että hallitus toteuttaa omaa kirjaustaan vuoden alkupuolelta, jossa sitouduimme ammattidieselin valmisteluun. Ensi viikolla, täällä lupamallani tavalla, olen kutsunut koolle kaikkien eduskuntapuolueiden johdon, jotta valtiovarainministeriön virkakunta voi esitellä tuon nyt hyvin loppusuoralla olevan valmistelun. Mittakaavaltaan se on tietenkin valtion verotulojen näkökulmasta iso satsaus, satojen miljoonien eurojen kokoinen, ja kukin puolue on perusteltu harkitsemaan tykönään, onko valmis tuota esittämään. Tarkastanpa kokoomuksenkin vaihtoehdon, olisitteko te tämän toteuttaneet jo ensi vuoden aikana. Mutta tämä on tärkeää, että valmistelu tehdään perustellusti.

Toinen: dieselin käyttövoimavero. Ymmärrän hyvin, että perusteita sille on erittäin vaikea esittää nyt dieselin hinnannousun aikana. Taustalla on EU-lainsäädäntöä, ja mikäli yhdessä Suomea sitoudumme siihen, että haluamme tästä eroon, alkaa vimmatu vaikuttamistyö EU:ssa. Henkilökohtaisesti olen siihen kyllä valmis. [Timo Heinonen: Näköjään voi oppositiossa vaikuttaa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivisaari.

16.38 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän siitä, että hallitus on panostanut tutkimus- ja kehitystoimintaan enemmän kuin monet muut hallitukset koskaan. Se on ollut kunniakasta. Maakunnat ovat ominaisuuksiltaan ja vahvuuksiltaan erilaisia, mutta osaajia ja koulutusta tarvitaan kaikkialla Suomessa. Tarvitsemme uusia keinoja osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi, työllisyyden vahvistamiseksi ja investointien edistämiseksi, ja tarvitsemme siis aluepolitiikkaa, joka vahvistaa kehittymisen edellytyksiä maan eri osien välillä. Vain sillä saamme koko Suomen nousuun. Kysyisin teiltä, arvoisa pääministeri: kuinka voisimme yhä painokkaammin tukea alueiden vahvuuksia ja vauhdittaa koko Suomen kehitystä tilanteessa, jossa osaamisen vahvistamisen ja kasvun eväät ovat sirpaloitumassa useamman ministeriön alaisuuteen? [Perussuomalaisen ryhmästä: Nyt rikottiin kyselytuntisääntöä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.40 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän erittäin tärkeänä sitä, että meillä on parlamentaarinen yhteisymmärrys tutkimus-, tuotekehitys-, innovaatiotoiminnan rahoituksesta, näkymästä siitä, että käyttäisimme neljä prosenttia bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä nimenomaan tki-toimintaan. Tämä on yksi maailman kunnianhimoisimmista tavoitteista, ja sen takana voimme kaikki ylpeästi seistä. On tärkeää, että meillä on parlamentaarinen yhteisymmärrys ja näkymä tästä tulevaisuuteen.

Mitä tähän kyselytunnin muuhun aihepiiriin tulee, me olemme käsitelleet tänään energiaa, ilmastokysymyksiä. Yksi huomionarvoinen asia on se, että kyllä nämä uusiutuvan energian investoinnit, joita me kipeästi tarvitsemme, jotta me saamme painettua energian

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

hintaa alas, jotta me saamme tuotantokapasiteetin vahvistettua, tehdään eri puolilla Suomea, ovat ne sitten tuulivoimaa tai muita uusiutuvan energian investointeja. Näitä toteutetaan kaikkialla Suomessa, ja kaikilla näillä hankkeilla on myös se ominaisuus, että niillä voidaan vahvistaa alueen elinvoimaa, alueen tulevaisuudennäkymiä ja myös luoda muuta teollista toimintaa, muuta elinkeinotoimintaa, joka on energiaintensiivistä ja energiariippuvaista.

Puhemies Matti Vanhanen: Palataan alkuperäisen kysymyksen aiheeseen. — Edustaja Purra.

16.41 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aloitetaan rakentavasti. Perussuomalaiset tukevat sellaista windfall-veroa, joka toteuttaa kaksi ehtoa: se pidetään kansallisissa käsissä, eli päätösvaltaa ja tuottoa ei anneta Euroopan komissiolle, vaan pidetään Suomessa tämä vero, ja sen tuotto jaetaan nimenomaan niille kotitalouksille ja yrityksille, jotka sähkön korkeasta hinnasta erityisesti kärsivät.

Sitten toiseen asiaan, siihen, että te korostatte tätä uusiutuvaan energiaan satsaamista. Ymmärtäkää nyt tämä perusmalli. Vaikka tässä maassa olisi sata kertaa enemmän tuulivoimaa, se ei auta lainkaan silloin, kun ei tuule. Meillä ei ole riittävästi säätövoimaa näihin koviin pakkasiin, tuulettomiin päiviin, ja te olette tehneet sellaisia energiapoliittisia ratkaisuja, että näin juuri on.

Se, mitä täytyy nyt tehdä, on saada sähkön hinta alas. Millään yksittäisellä tukitoimella ei kyetä tätä ongelmaa ratkaisemaan. Tällä hetkellä tehdään satumaisia voittoja monissa yhtiöissä juuri siksi, että tämä koko markkinamalli on rakennettu vihreän siirtymän nimissä. Se ei vastaa tuotantokustannuksia. [Puhemies: Kysymys!] Kysyn: oletteko valmiita perussuomalaisten ehdotusten mukaisesti muuttamaan sähkömarkkinamallia?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.42 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sähkömarkkinamalli, joka tulee meille Nord Poolin kautta, taitaa olla kahdeksan maan yhteinen tällä hetkellä. Se ei ole Suomen lainsäädännön piirissä, vaan se on Norjan lainsäädännön piirissä. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Kun kysyjä viittasi tuulivoimaan, on totta, että se vaatii tasausta, mutta esimerkiksi ulkomaiset investoijat, jotka ovat yhteyksissä, kysyvät ensimmäisenä minulta: onko teillä tuulivoimaa, ja jos teillä ei ole tuulivoimaa, onko teillä ydinvoimaa? Mielestäni tästä tulee se keskeinen kysymys eli se tasaava voima. Tässä aikaisemmin tulivat nämä pienydinvoimamat esille, ja sen tiimoilta me ollaan tällä hetkellä tekemässä USA:n kanssa yhteisymmärryspöytäkirjaa, joka tulee olemaan merkittävä nimenomaan pienydinvoimaloitten kannalta. Ja niissä meillä tulee olla hyvin selkeä tavoite: suunniteltu Suomessa, valmistettu Suomessa ja omistettu Suomessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sarkomaa.

16.43 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaisissa perheissä on valtava huoli kasvavista sähkölaskuista ja huoli ehkä vähän kasvoi, kun energiaministeri täällä puhuu halvasta energiasta. Kokoomuksen eduskuntaryhmän mie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

lestä kaikkein tärkein asia ennen kuin budjetti hyväksytään on se, että varmistamme, että varmasti täältä talosta tulee ratkaisuja, joilla suomalaiset perheet ja yritykset selviävät yli tämän talven. Tilanne on erittäin haastava, ratkaisua tarvitaan heti, mutta sitten on katsottava myöskin pidemmälle. Kotitalousvähennyshän on ollut vaikuttava keino helpottaa arjen kustannuksissa ja myöskin vauhdittaa niitä remontteja, joita tehdään esimerkiksi asuintaloissa, jotta energiaa voidaan säästää ja voidaan ottaa uusiutuvaa energiaa käyttöön.

Kotitalousvähennyksen remonteista saa omakotitaloissa, se on erittäin hyvä asia, mutta asunto-osakeyhtiöissä se ei ole mahdollista, vaikka ne remontit maksetaan sitten yhtiövastikkeissa. Hallitus päätti eräässä kehysriihessään, että selvitetään, voitaisiinko helpottaa myöskin energiaremontteja asunto-osakeyhtiöissä. Valtiovarainvaliokunta on tätä vauhdittanut, ja kansalaiset ovat tästä yhteydessä. Kysynkin valtiovarainministeriltä: onko hallitus viemässä tätä asiaa eteenpäin, kun on itse linjannut, että tätä asiaa selvitetään, niin että asunto-osakeyhtiöissäkin voitaisiin saada kotitalousvähennys ja voitaisiin tehdä remontteja, joilla energiaa säästettäisiin ja otettaisiin käyttöön uusiutuvaa energiaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.45 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hienoa, että kokoomus, edustaja Sarkomaa, jakaa sen huolen, jota hallitus on pitkin syksyä ja itse asiassa jo vuoden alusta lähtien kantanut nousseista energiahinnoista. Ensiksi Suomessa, aivan oikein, keskustelu kilpistyi liikkumisen hintaan, nyt sähkön hinnan noustua, sodan edettyä ja valitettavasti jatkuttua huomio on vahvasti sähkön hinnassa. Siksi ryhdyimme toimiin ei pelkästään kaikkein pienituloisimmille kansalaisille Kela-avustuksen kautta vaan myöskin sille vaikkapa työssäkäyvälle yksin- tai kaksinasujalle, jonka omakotitalo lämpiää sähköllä ja laskut nousevat kohtuuttomiksi. Tämä rinnastuu kotitalousvähennyksen kaltaiseen sähkövähennykseen. Sitä saa silloin, jos laskut kohoavat satoihin euroihin ja poikkeavat normaalista aiemmista verratuista talvista. Se on oikeudenmukaista, se on uusi muoto tuille, jonka loimme tähän kriisiin keskelle.

Edustaja Sarkomaa, suhtaudun kotitalousvähennykseen erittäin myönteisesti, ja olen omalla vastuukaudellani sitä pyrkinyt parantamaan, muun muassa niin, että öljykattiloiden muutostyöt — siis energiamuutostyöt — ovat olleet korkeamman kotitalousvähennyksen piirissä. Asunto-osakeyhtiöistä: Palaan mielelläni kanssanne ja valtiovarainvaliokunnan kanssa tarkemmin asiaan. Kehityssuunta, jonka kuvaatte, olisi minusta oikea ja perusteltu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

16.46 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Voi kunpa tämän hallituksen huolen ja muun kivapuheen voisi muuttaa energiaksi, silloin meillä ei olisi mitään huolta. Mutta tiedättekö, että teidän kaiken tämän puheen pitäisi muuttua teoiksi? Vain niillä teoilla te voisitte auttaa suomalaisia tässä vaikeassa hetkessä.

Pääministeri Marin, teidän tekonne ovat tällä hetkellä riittämättömiä. Nyt tavalliset työssäkäyvät suomalaiset ovat kärsimässä hätää. He pelkäävät itsensä ja perheittensä puolesta ja oman toimeentulonsa puolesta. Ylipäätään tällainen yhteiskunta ei ole kestävällä pohjalla, jos omalla työllä ei voi tulla toimeen ja hinnat karkaavat käsistä, niin ettei ole kohta varaa edes ruokaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

Ministeri Lintilä kertoi aiemmin, ettei mitään uusia tukitoimia ole tulossa, joten nyt joudun kysymään teiltä, pääministeri Marin: milloin te autatte tavallisia suomalaisia pärjäämään tässä ja nyt? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri Marin.

16.48 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt koko syksyn päätöksiä, jotka ovat juuri astumassa voimaan ihmisten avuksi — esimerkiksi sähkön arvonlisäveron laskeminen 10 prosenttiin, verovähennys kotitalouksille, tukitoimet niille kotitalouksille, jotka eivät pysty verovähennystä hyödyntämään. Ja kyllä me hyvin ymmärrämme sen tuskan ja vaikeuden, minkä keskellä suomalaiset tänä päivänä elävät, aivan kuten eletään kaikkialla Euroopassa johtuen sodasta, johtuen siitä, että Venäjä käyttää energiaa ruuvina Eurooppaa vastaan. Meidän energiamarkkinamme ei ole tällä hetkellä normaalissa tilanteessa, ja me kaikki maat yritämme yhdessä löytää tähän ratkaisuja.

Tällä hetkellä kaikkein tärkeintä on se, että me teemme investointeja tulevaisuuteen. Me teemme uusiutuvan energian investointeja, joilla me varmistamme sen, että eurooppalaiset kodit niin täällä Suomessa kuin kaikkialla muuallakin lämpiävät ja voivat käyttää seuraavinkin talvina sitä sähköä, jota me tarvitsemme. Eli me tarvitsemme investointeja energiaan kipeästi. Sen lisäksi me tarvitsemme mekanismeja, joilla me saamme energian hintaa laskettua — millä tavalla me voimme esimerkiksi kotitalouksille kompensoida näitä kalliita hintoja. Siihen meillä on yhteisenä aloitteena windfall-vero, jota myös Suomessa valmistellaan niin, että näitä energiayhtiöiden ylisuuria voittoja voidaan verottaa [Puhemies: Aika!] ja tämä raha ohjata tavallisille ihmisille, tavallisille yrityksille, heidän avuksensa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kyllönen.

16.49 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Liikkumisen hinta puhuttaa syystä. Kymmenen vuotta sitten Suomessa yritettiin käynnistää keskustelua liikenteen verotuksen ja maksujärjestelmän kokonaisuutostarpeista. Lopputulos oli täysitymäys, vaikka tiedossa olivat käyttövoiman muutospainet, sen vaikutukset verokertymään, tiedossa olivat paineet päästövähennyksiin, kun tämä planeetta varmasti halutaan pitää elinkelpoisena myöskin tuleville sukupolville. Sota lisäsi painetta muutokseen, johonka valmistautumisessa ollaan oltu kymmenen vuotta lähes lähtökuopissa. Olisikohan nyt aika yhdessä rohkeasti tarkastella koko liikenteen maksu- ja verojärjestelmää uusiksi, niin että matti- ja maijameikälaisellä olisi jatkossakin mahdollisuus liikkua ja suomalainen logistiikka pärjäisi tässä kisassa, joka on hyvin raadollista suhteessa maailmaan, kun me katsotaan Suomen kilpailukykyä ja sitä, miten me pärjätään pitkillä välimatkoilla?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.50 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun on tunnustuksen antamisen paikka, se pitää antaa. Se oli eräs liikenneministeri Kyllönen, jonka kaudella tätä selvitystä muistaakseni tehtiin, ja analyysinne on aivan oikea. Yhteiskuntamme ei ole päässyt tässä kysymyksessä eteenpäin. Valtiovarainministerikaudellaan puolestaan nykyinen puhemies, silloinen ministeri Vanhanen teki niin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

ikään esityksiä ja selvityksiä aiheesta, ja pidän perusteltuna, että suomalainen yhteiskunta käy tätä keskustelua eteenpäin. Se on vaikeaa — se on vaikeaa — mutta tosiasia on se, että me keräämme liikenteellä miljardeja valtionkassaan käyttääksemme ne yhteiseksi hyväksi vaikkapa ikäihmisten hoivaan tai teiden päällystämiseen.

Liikenne on murroksessa, ja on oikein ja oikeudenmukaista, että siellä, missä pitkät välimatkat velvoittavat oman auton käyttöön myös tulevaisuudessa, se on jatkossakin mahdollista. Täällä on esitetty oikeutettuja kysymyksiä myös liikenneköyhyydestä. Elämme muutoksen keskellä, ja suomalaisen yhteiskunnan pitää olla tähän valmis. Edustaja Kyllönen, viitoititte silloin aivan oikeaa tietä, ja moni viisas on sitä myöskin jatkanut.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kauma.

16.51 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän arjen kustannuksista sähkön hinta on se, joka huolestuttaa kansalaisia tällä hetkellä eniten. Maassamme on noin puoli miljoonaa kotitaloutta, jotka lämpiävät suoralla sähkölämmityksellä, joten heillä tietysti huoli on kaikkein suurin. Mutta nyt kun olen kuunnellut keskustelua täällä, niin se vaikutelma, mikä hallituksen toimista syntyy, on se, että erilaisia asioita kyllä selvitetään mutta asioille ei kuitenkaan tehdä mitään. Minusta se on erittäin turhauttava viesti kansalaisille tässä tilanteessa, jossa myöskin täällä Etelä-Suomessa me olemme menossa kohti todella kylmeneviä kelejä. Keskituloinen, jopa hyvätuloinen, on siinä tilanteessa, että ei hänellä ole varaa maksaa tuhansien eurojen sähkölaskuja.

Kokoomus on jo viime keväänä esittänyt usean kohdan ohjelman, jolla sähkön hinnoittelumalliin voitaisiin puuttua, ja yksi niistä on se, että EU:ssa pitäisi asettaa sähkön tukku-markkinoille kattohinta. Nyt kysyn teiltä, ministeri Lintilä: aiotteko yrittää viedä tätä asiaa eteenpäin EU-tasolla?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

16.52 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa edustaja Sarkomaan kommenttiin: en ole sanonut missään vaiheessa, että Suomessa on halpa energian hinta, mutta se on keskimääräistä edullisempi kuin Euroopassa ja nimenomaan suhteessa tulotasoon.

Meillä on tainnut olla kahdeksan energianeuvoston kokousta elokuun jälkeen Brysselissä, ja kaikissa näissä on käsitelty muun muassa hintakattoja: teknistä hintakattoja, tukkuhintakattoja ja niin edelleen. Yhteisymmärrystä maitten välillä ei ole tullut. Tämä on komissiolle äärettömän haastava tilanne. Ymmärrän komissiota siinä, että pitää muistaa perimmäinen syy eli Ukrainan sota. Tässä vaiheessa tarvitaan mahdollisimman tiivistä unionia, ja komissio on arka tuomaan esityksiä, jotka mahdollisesti repisivät unionia hajalle.

Siitä olen täsmälleen samaa mieltä, että kaikki ne keinot, joilla pystytään hintatasoja painamaan alaspäin, tulee käyttää, mutta rehellisyyden nimissä pitää sanoa, että ne eivät tule olemaan halpoja, mikäli me lähdetään siihen, että me kompensoidaan. Toisaalta pitää muistaa, että niitten pitäisi myös olla erittäin nopeasti toimeen laitettavia, ja sellaisia ei tällä hetkellä ole.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt tarjoan aiheesta viimeistä kysymystä kysymyksen alkuperäiselle esittäjälle, edustaja Kotiaholle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 136/2022 vp

16.54 **Jouni Kotiaho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun hallitusohjelmaa kirjoitettiin ja sinne kirjattiin ammattidiesel, niin suora kysymys hallitukselle: Tuleeko ammattidiesel tämä hallituksen toimesta voimaan? Jos ei tule, niin miksi? Aikaa on kummin-kin ollut jo tämä hallituskausi. Mitä hallitus vastaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.54 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan niin, että ammattidieselin valmistelu on erittäin pitkällä. Hallituksen esityksenä sitä ei ehditä enää tällä vaalikaudella antamaan, mutta se on seuraavan hallituksen pöydällä [Naurua — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] välittömästi valmiina annettavaksi, mikäli uusi hallitus näin päättää. Käsitykseni mukaan, edustaja Kotiaho, vastasin juuri siihen kysymykseen, johon toivoitte. Hallitus ei ole tuomassa esitystä. Olen laittanut sen valmisteluun, se on täysin valmiina seuraavan hallituksen pöydällä, kunhan seuraava hallitus haluaa sen esityksen antaa. Sen mittakaava on euroissa useiden satojen miljoonien eurojen arvoinen ja erittäin merkittävä Suomen logistiikalle ja liikkumiselle ja tarvaroiden, ihmisten paikasta toiseen liikkumiselle pitkien välimatkojen maassa. Täytyy tarkistaa, esitittekö te tätä osaltanne perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa toteutettavaksi jo nyt.

Tässä samassa yhteydessä ammattidieselin ohella hallitus on kyllä valmistellut paljon asioita. Edustaja Kauma, viittasitte siihen, että ikään kuin hallitus ei olisi tehnyt energiakriisin keskellä mitään. Listasin nopeasti: Työmatkavähennys, sen parannukset. Jakeluvälvoitteen alentaminen näkyi bensapumpuilla. Kela-tuki kaikkein pienituloisimmille sähkölaskuihin. Sähkövähennys kaikille veroja maksaville, joiden sähkölaskut muodostuvat kohtuuttomiksi. Lisävoittojen verotus energiayhtiöiltä. [Puhemies: Aika!] Minusta tämä on kattava lista toimia energiakriisin keskellä.

Kysymyksen käsittely päättyi.